

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. VIII. An Usura sit crimen mixti fori?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

tur circa materiam, de qua merito lex condi posset; si nulla extitit; vel certè bono communi, saltem æquè utilis sit, ac lex præexistens, si ei contrarietur) id quod nunquam habere potest ulla consuetudo, quæ laborat vitio intrinseco ex objecto, qualis ea est, de qua num. præced. Sed de hoc plura *lib. 1. tit. 4. de Consuetud.* Ex dict. tandem concludi potest, an, & quo sensu causæ ultimarum voluntatum sint mixti fori?

§. VII.

An Sodomia sit mixti fori?

435. **D**E hac materia agitur in corpore iuris Ecclesiastici, c. *Clerici*, 4. de *excessibus Prælatorum*, ibi: *quicunque illà incontinentià, quæ contra naturam est* (propter quam ira Dei venit in filios diffidentis, & quinque civitates igne consumpsit) *deprehensi fuerint laborare, si Clerici fuerint, dejiciantur à Clero, vel ad agendam pœnitentiã in Monasterijs detrudantur: Si Laici excommunicationi subdantur, & à cœtus fidelium fiant penitus alieni.* Ex quo colligitur, hoc crimen esse fori Ecclesiastici; non tamen solius, sed etiam secularis; cum de illo etiam in eo jure habeatur peculiaris constitutio, *L. 31. C. ad leg. Jul. de adulter.* ibi: *cum Vir nubit, in fœminam Viris porrecturam, quid cupiatur, ubi sexus perdidit locum?* id est, ut notat glossa, ubi nulla habetur ratio sexus à Deo distincti? jubemus insurgere leges, amari jura gladio ultore, ut exquisitis pœnis subdantur infames, qui sunt, vel futuri sunt Rei.

436. Circa prædicta jura not. 1. ea loqui de Sodomia perfecta, quam apud Pereyram in *Elucidar. num. 1511. definit* S. Thomas 2. 2. q. 154. a. 11. quod sit *coitus inter duos non servato sexu debito*: ac proinde committitur per concubitum, masculicum masculo, aut fœminæ cum fœmina. Not. 2. contra hoc vitium extare specialem constitutionem Pij V. incip. *Horrendum scelus*, per quam omni Privilegio Clericali, Officio, Beneficio, & dignitate privati degradantur, ac brachio seculari traduntur; & refertur à Barbosa de *Offic. & potest. Episcopi p. 2. allegat. 46. num. 21.* quam tamen pertinere ad forum

exteriori, & in foro conscientis non esse usum receptum, tradunt Filliuc. de *casib. reserv. p. 2. c. 7. §. 1. n. 8.* Avila de *Censur. p. 7. D. 4. d. 7. conclus. 7.* & alij; & intelligi volunt de illam *exercentibus* (hoc est, qui usu frequenti hoc vitium committunt) Fr. Emmanuel *qq. regular. to. 1. q. 30. a. 19.* Sayrus de *Censur. l. 7. c. 12. num. 23.* & alij; nec nisi hoc sit notorium; sic Ugolinus de *irregular. c. 43. num. 4.* & ad pœnas in eo decreto contentas exigi sententiam Judicis, ita, ut ante illam Clerici eas non incurrant in foro conscientis; sic Filliucius *tom. 1. quest. moral. tr. 17. n. 127.* & alij. Illud ad extremum nota ex Haunold. *tom. 5. de Jure, & Justitia, tr. 1. num. 339.* quamvis particula *exercentes* rectè sumatur in eo sensu, quo præmissum est; & apud eundem tēstetur Navarrus, Pium V. sic ore tenus declarasse; quia tamen in alijs constitutionibus habetur: *perpetrantes*, Martam cum alijs arbitrari, ad incurrendas eas pœnas, sufficere unum actum.

§. VIII.

An Usura sit crimen mixti fori?

437. **L**oquimur de Usura, dux non tantum jure Canonico, sed etiam civili prohibita est. Nam eo sensu, quo jure civili permittitur, non esse vitiosam, sustinet Haunold. *cit. tom. 3. tr. 9. à num. 382.* & quamvis Baldus *L. quoties C. de Judicis*, cum alijs Antiquioribus existimaverit, *Usuram* esse crimen solius fori Ecclesiastici (quod jure civili permittitur) quia tamen non in quolibet sensu, etiam hoc jure admittitur, sed prohibetur, ut constat ex Novella 131. idem communior tenet, esse crimen utriusque, consequenter mixti fori. Verba Novellæ sunt: *Sancimus igitur, vicem legum obtinere Sanctas Ecclesiasticas regulas, quæ à Sanctis 4. Concilijs expostæ sunt, aut firmatæ*, hoc est, in Nicæna Trecentorum decem, & octo; & in Constantinopolitana Sanctorum 150. Patrum; & in Ephesinâ prima, in qua Nestorius est damnatus; & in Chalcedonia, in qua Eutiches cum Nestorio anathematizatus est. Prædictarum enim quatuor Synodorum dogmata, sicut Sanctas Scripturas accipimus

pimus, & regulas, sicut leges observamus. Nam ex hoc sic argui potest: quod prohibitum est in dictis 4. Concilijs, etiam in jure civili habendum est prohibitum (cùm illa Conciliorum prohibitiones ab Imperatorè etiam pro foro civili, receptæ sint in vicem legis) sed in illis Concilijs, prohibitæ sunt *Usura*; ergo etiam jure civili.

438. Min. constat ex Concilio Nicæno c. 17. quod refertur c. *quoniam* 2. *dist.* 47. ibi: quoniam multi sub regula constituti avaritiam, & turpia lucra sectantur; oblitique divinæ Scripturæ, dicentis (qui pecuniam suam non dedit ad usuram) mutuam dantes centesimas exigunt, justè censuit sancta, & magna Synodus, ut, *si quis inventus fuerit, post hanc definitionem usuras accipiens*, aut ex adinventione aliqua, vel quolibet modo negotium transigens, aut hemiola, id est, fescupla exigens, vel aliquid tale proflus excogitans turpis lucri gratia, dejiciatur à Clero, & alienus existat à regula. Pro cujus expositione not. per *hemiola*, seu *fescupla* intelligi sesqui alterum usuratum genus in frugibus humidis, vel arentibus permissum lege Constantini, quæ nunc exstat in Codice Theodosiano, *lib. 2. tit. ult. de Usuris*, l. 1. Eodem pertinet, quod scribit B. Hieronymus in commentarijs in Ezechielem, *lib. 6. c. 18.* his verbis: solent in agris frumenti, & milii, vini, & olei, cæterarumque specierum usuræ exiggi, sive ut appellat sermo divinus *superabundantiæ*: verbi gratia, ut Hyemis tempore demus decem modios, & in messè recipiamus quindecim; hoc est, amplius partem mediam. Quamobrem hoc canone, quo Patres illi omnes pecuniarias usuras Clericis interdiciunt, voluerunt etiam fescuplam frugum expressè iisdem interdicerè. Postea verò in alijs Concilijs, & à Romanis Pontificibus genus omne usurarum tanquam juri naturali, ac Divino contrarium, tam Clericis, quam Laicis suis interdictum, quemadmodum apparet in Decretalibus, *tit. de Usuris*.

439. Potissima difficultas, quæ hic movetur ab Haunoldo *cit. num.* 325. est, an quæstio juris in dubio, *an hic contractus sit usurarius*? sit mixti fori? atque adeò etiam à Judice Laico definiti possit? Ne-

gativam sequitur Marta p. 2. *de Jurisdic. c. 7. num.* 11. & Julius Clarus, §. *fin.* q. 37. n. 2. quia cùm sit periculum gravis peccati, si contractus approbetur tanquam non usurarius, qui revera ex principijs Sacræ Theologiæ usurarius est, videtur cognitio de hac juris quæstione non posse pertinere ad forum Judicum secularium; qui plerumque procedunt solùm ex præsumptionibus, & dispositione legum, quæ respiciunt magis forum fori, quam forum poli; quod tamen in hac materia præ cæteris considerandum est, cùm ipse Imperator, ut retulimus *num.* 437. se remittat ad constitutiones Conciliares Ecclesiæ, cujus proprium est judicare de his, quæ vi legum à se conditarum jure valida, vel irrita sint. Affirmativam tamen sequitur Haunoldus, pro sua opinione referens Guazzenum *defens.* 11. c. 12. Covarruviam *Variarum resol. l. 3. c. 3.* & Farinacium, &c. Sed hoc videtur accipiendum de quæstione, quanti æstimari justè possit periculum lucri cessantis, vel emergentis damni in certis circumstantiis? ratione cujus aliquid licitè ultra sortem exiggi potest.

§. IX.

De Præventione.

440. Quid sit *præventio* in causis mixti fori? diximus *num.* 396. in fine; quæstio nunc est. i. an Actor possit inter Judices variare? pro quo responsio est negativa. i. ex L. *ubi* 30. *de Judicijs*, ibi: *ubi acceptum est semel judicium, ibi & finem accipere debet*; deinde, ex Authent. *qui semel*, C. quomodo aut quando Judex sententiam proferre debet; ibi: *qui semel actionem proponit, sive conventionem Judicariam, sive precibus Principi oblatam, Judicique insinuatam, & per eum Adversario cognitam, necesse habet usque ad finem litem exercere*. An autem, & qualiter Actor possit facere, citari Reum ad utrumque Judicem; colligi potest ex *dict. à n.* 398.

441. Quæstio altera est; quò actu inducatur præventio? In hac quæstione Bartolus *L. penult. ff. de Judicijs existimat*, eam induci litis contestatione, quòd dicta lex videatur hoc supponere; communior ta-